

Vergaderjaar 2009–2010

32 123 X

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2010

Nr. 117

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 april 2010

Inleiding

Tijdens het algemeen overleg over de evaluaties van missies op 9 februari 2010 (29 521, nr. 134) is toegezegd de Kamer nader te informeren over de operationele inzetbaarheid van de helikoptervloot van Defensie. Hiermee voldoe ik aan deze toezegging. In deze brief zal ik voorafgaande aan de inzetbaarheid van de helikopters ingaan op de logistieke ondersteuning ten behoeve van de toestellen. Met de brief van 9 maart 2010 (Kamerstuk 32 123 X, nr. 109) is de Kamer geïnformeerd over de verplichtingenpauze die sinds 20 januari 2010 bij Defensie van kracht is. In deze brief zullen ook de gevolgen van de verplichtingenpauze voor de inzetbaarheid van de helikopters worden toegelicht.

Logistieke ondersteuning

Defensie beschikt over zes helikoptertypen, te weten de Chinook, de Cougar, de Apache, de Lynx, de AB-412 en de Alouette III. Momenteel is de operationele inzetbaarheid van de helikoptervloot van Defensie met uitzondering van de AB-412- en de Alouette III-helikopters onvoldoende. Een belangrijk aspect van de operationele inzetbaarheid van de helikoptervloot is de logistieke ondersteuning. De inzet van helikopters in missies zoals in Afghanistan, betekent een aanzienlijke verzwaring van de problematiek. Door slijtage ten gevolge van een veroudering van het materieel en de inzet van de toestellen bij missies zoals in Afghanistan, waar veel stof en zand in de lucht hangt, moet meer onderhoud aan de helikopters worden verricht dan voorheen. Daarnaast leidt een structureel tekort aan reservedelen en ervaren personeel tot vertragingen in het onderhoud. Vooral de aanvulling van de voorraden en de reparaties van belangrijke onderdelen van de toestellen, zoals motoren, vragen veel aandacht. Hierbij speelt een rol dat de leveranciers van reservedelen veelal monopolist zijn en bij het sluiten van contracten een sterke

onderhandelingspositie hebben. Dit heeft bijvoorbeeld in geval van de Chinook-helikopter incidenteel geleid tot hoge prijzen en trage contractonderhandelingen. Al deze factoren hebben een verminderde inzetbaarheid tot gevolg, waardoor bovendien het opleiding- en trainingstraject van bemanningen en technisch personeel meer tijd in beslag neemt. Naast initiële opleidingen van de boordbemanningen betreft dit ook bijscholing die verplicht is om te mogen blijven vliegen met de helikopters. Ook de aanscherping van de eisen van de Militaire Luchtvaartautoriteit vraagt meer van het onderhoudspersoneel.

Ter verbetering van de inzetbaarheid van de helikoptervloot van Defensie is in 2009 een plan van aanpak met maatregelen voorbereid. Zo zijn met het oog op de aanvulling van de voorraden voor de Chinook, de Cougar en de Apache midden 2009 extra reservedelen besteld. Door de vanaf 20 januari 2010 van kracht zijnde verplichtingenpauze bij Defensie volgen voorlopig geen nieuwe bestellingen van reservedelen; reeds gedane bestellingen worden geleverd. Dit vermindert de operationele inzetbaarheid van vooral deze drie helikoptertypen. Naar verwachting zal hierdoor de ondersteuning ten behoeve van het Commando landstrijdkrachten en het Commando zee-strijdkrachten de komende tijd afnemen. Daarbij is de inzet in de huidige missies, zoals in Afghanistan, wel gewaarborgd.

De inzetbaarheid van helikopters

Chinook

Defensie beschikt over elf Chinook-helikopters. Dit jaar zullen van mei tot en met september drie toestellen worden ingezet in Afghanistan. Verder wordt aan drie toestellen structureel hoger onderhoud verricht. De resterende vijf Chinooks zijn in beginsel beschikbaar voor opleiding, training en overige operationele taken. In de dagelijkse praktijk blijkt regelmatig dat een of twee toestellen beschikbaar zijn. De oorzaken hiervan zijn vooral een structureel tekort aan reservedelen, inspecties die langer duren dan verwacht, overmatige slijtage en een tekort aan ervaren gekwalificeerd personeel door een vertraging bij de opleidingen en trainingen.

Met de komende uitbreiding van de Chinookvloot met zes toestellen vanaf medio 2011 zal het aantal vliegers en de operationele inzetbaarheid toenemen. Ten behoeve daarvan wordt momenteel zowel het technische als vliegende personeel uitgebreid. Daarnaast zijn er midden 2009 extra reservedelen besteld die nog niet alle zijn geleverd. Voorts worden de mogelijkheden bezien voor langlopende onderhoudscontracten met korte reparatietermijnen. Ten slotte is midden maart geïnvesteerd in het onderhoud van zes motoren voor de Chinook om de operationele inzet in Afghanistan te kunnen garanderen.

Cougar

Defensie beschikt over zeventien Cougar-helikopters waarvan er momenteel vijf worden ingezet in Afghanistan. Aan vier toestellen wordt structureel hoger onderhoud verricht. Daarnaast is een toestel defect als gevolg van een schietincident bij de inzet voor de missie in Afghanistan. De reparatie van deze helikopter zal nog drie tot vier maanden duren. De resterende zeven toestellen zijn in beginsel beschikbaar voor opleidingen, training en overige operationele inzet. Momenteel kunnen vier tot zes toestellen worden ingezet als gevolg van een tekort aan ervaren onderhoudspersoneel en aan reservedelen. Midden 2009 zijn daarom met spoed extra reservedelen besteld die nog niet alle zijn geleverd.

Apache

Defensie beschikt over 29 Apache-gevechtshelikopters waarvan acht toestellen ten behoeve van opleidingen zijn gestationeerd in de Verenigde Staten. Vijf toestellen zijn momenteel ingezet voor de missie in Afghanistan.

Aan de vijf Apaches waarvan is besloten deze niet af te stoten, wordt hoger onderhoud verricht. Hierover is de Kamer geïnformeerd met de brief van 29 mei 2008 (Kamerstuk 27 830, nr. 54). In de praktijk zijn van de resterende elf toestellen gemiddeld vier tot vijf Apaches beschikbaar. Voor opleidingen, training en overige inzet zijn dagelijks echter gemiddeld zeven helikopters nodig. De oorzaak van het lagere aantal beschikbare helikopters is een vertraging in de uitvoering van de periodieke inspecties, een tekort aan ervaren personeel en een structureel tekort aan reservedelen.

Ter vergroting van de inzetbaarheid hebben de Verenigde Staten op verzoek van Nederland in Afghanistan en Duitsland periodiek onderhoud verricht aan zes toestellen. Daarnaast zal de voorraad reservedelen worden aangevuld. Ten slotte wordt het bestand van zowel het technische als het vliegende personeel uitgebreid. Naar verwachting zal het personeelsbestand in 2012 volledig zijn gevuld.

Lynx

Defensie beschikt over 21 Lynx-helikopters. Deze maritieme helikopters zullen binnen enkele jaren worden vervangen door de NH-90. De vertraging bij de levering van de NH-90 heeft tot gevolg dat de Lynx-helikopter langer operationeel inzet moet zijn. Hierover is de Kamer geïnformeerd met de brief van 26 november 2008 (Kamerstuk 25 928, nr. 33H).

Van de 21 Lynx-helikopters zijn momenteel nog veertien toestellen in gebruik. Twee helikopters zijn beschikbaar voor de uitvoering van boordtaken. Bij de inzet van de helikopters geeft Defensie prioriteit aan de uitvoering van de boordtaken in het Caribisch gebied en de deelname aan de operaties ter bestrijding van piraterij door de EU en de Navo. De helikopter die momenteel in het kader van de EU-operatie Atalanta aan boord is geplaatst van Hr.Ms. Tromp, kan niet worden overgeplaatst naar haar opvolger Hr.Ms. Johan de Witt. Aan deze helikopter moet groot onderhoud in Nederland worden verricht waardoor die niet operationeel inzetbaar zal zijn. Een derde Lynx-helikopter is beschikbaar voor de uitvoering van Search and Rescue-taken.

Gemiddeld wordt aan drie helikopters hoger onderhoud verricht. De resterende toestellen zijn in beginsel beschikbaar voor opleiding en training en voor de uitvoering van de waltaken, waaronder ondersteuning van de vloot vanaf de wal, ondersteuning van de Unit interventie mariniers (UIM), rampenbestrijding en transporttaken. Doordat in de praktijk van de vijf dagelijks benodigde helikopters twee of drie toestellen kunnen worden ingezet, is geleidelijk aan een vertraging bij de opleidingen en trainingen ontstaan van meer dan tien maanden. Dit betreft een wachttijd voor de vereiste bijscholing van de reddingszwemmers en de boordbemanningen van de helikopters.

De belangrijkste oorzaken voor de verminderde inzetbaarheid van de toestellen zijn minder beschikbare reservedelen als gevolg van de uitfasering van de Lynx-helikopter, minder ondersteuningscapaciteit bij de industrie, prijsverhogingen van ondersteuning door de industrie en de veroudering van de Lynx-helikopter. Daarnaast leidt de introductie van de NH-90 tot een hogere werkdruk voor het personeel en een hoger aantal

benodigde opleidingen en trainingen. Hierdoor is er voor de Lynx-helikopter een tekort aan gekwalificeerd onderhoudspersoneel met als gevolg een achterstand bij reparatiewerkzaamheden.

Inmiddels wordt een deel van het voorziene onderhoud aan de helikopters uitbesteed bij de industrie. Daarnaast worden onderdelen van Lynx-helikopters die het einde van hun levensduur hebben bereikt gebruikt voor de overige toestellen.

AB-412

Defensie beschikt over drie Search and Rescue-helikopters van het type AB-412. Twee toestellen zijn beschikbaar voor Search and Rescue-taken en voor patiëntenvervoer van en naar de Waddeneilanden. Aan een derde toestel wordt momenteel onderhoud verricht. Defensie kan de Search and Rescue-taken uitvoeren in combinatie met incidentele inzet van de Lynx-helikopter.

Alouette III

Defensie beschikt over vier Alouette III-helikopters voor de vluchten van het Koninklijk Huis en voor VIP-vervoer. Deze helikopters zijn momenteel volledig operationeel inzetbaar.

Ten slotte

Gedurende 2010 zal de missie in Afghanistan nog een grote druk leggen op de gereedstelling van de helikoptervloot. Na de beëindiging van deze missie is 2011 voor de helikoptereenheden een recuperatieperiode. Bij de toestellen die terugkomen uit Afghanistan zullen de nodige inspecties en onderhoud moeten worden uitgevoerd. Verder zal Defensie veel aandacht moeten geven aan opleidingen en trainingen, onder meer vanwege de instroom van nieuw personeel. Defensie geeft hoge prioriteit aan de verbetering van de inzetbaarheid van de helikoptervloot. De operationele gereedheid van helikopters voor de missiegebieden zoals in Afghanistan, is gegarandeerd.

De staatssecretaris van Defensie,
J. G. de Vries